

100 let

včelařského
spolku

SÁZAVKA

(Smrdov)

2013

1913 -

Sv. Ambrož – patron včelařů

J. A. Komenský:

Z včelařství naučil jsem se přírodu více znáti a více milovati, než z mnoha knih učených.

Marie Terezie:

Užitečnost včelařství, v němž mnohý příčinlivý poddaný našel čistý a jistý zdroj k zapravení dávek státu potřebných, pohnula naši mateřskou starostlivost, abychom tomuto důležitému odvětví hospodářskému věnovali zvláštní pozornost a podporu a v našich zemích postupně je zvelebovali a šířili.

Čínské přísloví říká:

Med sto nemocí léčí a tisíci předchází.

Konfucius, 5. století před Kristem:

Chceš být šťastný celý život - založ si zahradu a chovej na ní včely !

M.Maeterlinck:

Tomu, kdo je poznal, tomu, kdo je miloval, zdá se léto bez včel tak ubohé a tak nedokonalé, jako by bylo bez ptáků a bez keřů a stromů.

Wilhelm Bolsche:

Na světě jsou dvě největší záhady života, člověk a včely. Starší jsou včely.

R.A. Réaumur:

Kdykoli pozoruji velkolepou práci včel v úle, zdá se mi, že paprsek Boží moudrosti zazářil přede mnou.

J. M. Ehrenfels:

Včelařství je poezie zemědělství.

F. BACON:

Přírodu nemůžeme ovládnout jinak, než že ji budeme poslouchat.

Další moudra o včelách:

"Vést včelstva" ve včelaření znamená, že si včely dovedou poradit samy jak přežít, navzdory včelaři.

Včely, pokud jde o včelaření, jsou bystřejší než včelaři.

Chov včel na počátku novověku

(J.A.Komenský)

Protokol

„Včelařský spolek pro Smrdov a okolí konal dne 9. února 1913 v hostinci p.Aloise Zadiny ustavující valnou hromadu spojenou s přednáškou.

Na žádost několika pánů včelařů svolal d.p. František Kulhavý, farář ze Smrdova, včelaře z místa a okolí, aby projednali vzájemně o založení místního spolku včelařského. Přítomné, které se v hojném počtu sešli, uvítal d.p.Fr. Kulhavý a představil p.řečníka V. Šmidlíka, jednatele Zemského včelařského spolku v Praze. Nato pan řečník ujal se slova a ve své poutavé přednášce vylíčil dějiny a vývin našeho včelařství až po dobu dnešní. Předně sdělil s náma své vlastní zkušenosti ve včelařství nabyté. Poukázal na vzornou lásku u našeho lidu ke včelám, na pěstění včel u nás a v starověku, na pokrok, který včelařství hlavně od vynalezení úlů Dzierzonových a díla pohyblivého učinilo. Vylíčil včelu jako vzor pořádku a snášenlivosti. Poukázal též, že ku zvelebení jeho mocně přispěla osvícená císařovna Marie Terezie svým patentem ze dne 30. srpna 1776, kdež běře v ochranu včelaře, osvobozuje je od daní a přísnými tresty hrozí těm, kdož by včelařům škodili jakýmkoli způsobem. Dále poukázal na to, že včelařství žádnému neškodí, ale poskytuje milou zábavu a značný užitek. Zvláště hospodářům prospívá přenášením pelu z kvítka na kvítek a činí rostlinu úrodnější, že nesou zdatné semeno a ovoce.

Dále poukázal na soustavu úlovou a připomněl by úl byl zpracován tak, aby včelám úplně vyhovoval a včelaři se v něm lehce pracovalo.

Těž odporučoval děláni mezistěn ze svého vosku a podněcovací krmení zvlášt' v čase jarním.

Ku konci objasnil výhody spolkového včelaření a na četných případech dokázal, jak organizovanému včelaři veškeré škody způsobené požárem, vyloupáním neb úrazem včelím jsou pojišť'ovnou hrazeny.

Povzbudil přítomné k šíření, zvelebování a povznášení včelařství. Z přednášky jeho, která odměněna byla hojným potleskem, odnášeli si posluchači mnoho výborných pokynů a ponaučení, a mladý spolek cenné rady.

Nato následoval zápis členů a volby předsednictva a výboru. Členů se přihlásilo:

24 činných a 2 přispívající - 26 celkem,

kteří složili členský příspěvek a zápisné. Každý člen obdržel za poplatek 30 haléřů kapesní kalendář.

Za předsedu zvolen jednohlasně d.p. František Kulhavý farář ze Smrdova

za místopředsedu

říd. uč. Václav Forman

učitel ze Lhoty

za jednatele

Jan Bezouška

domkář ze Smrdova

za pokladníka

Alois Zadina

starosta a hostinský ze Smrdova

Za výbor

Bezouška Jan

Hromádko Otakar

Kratochvíl Josef

Rymeš Emanuel

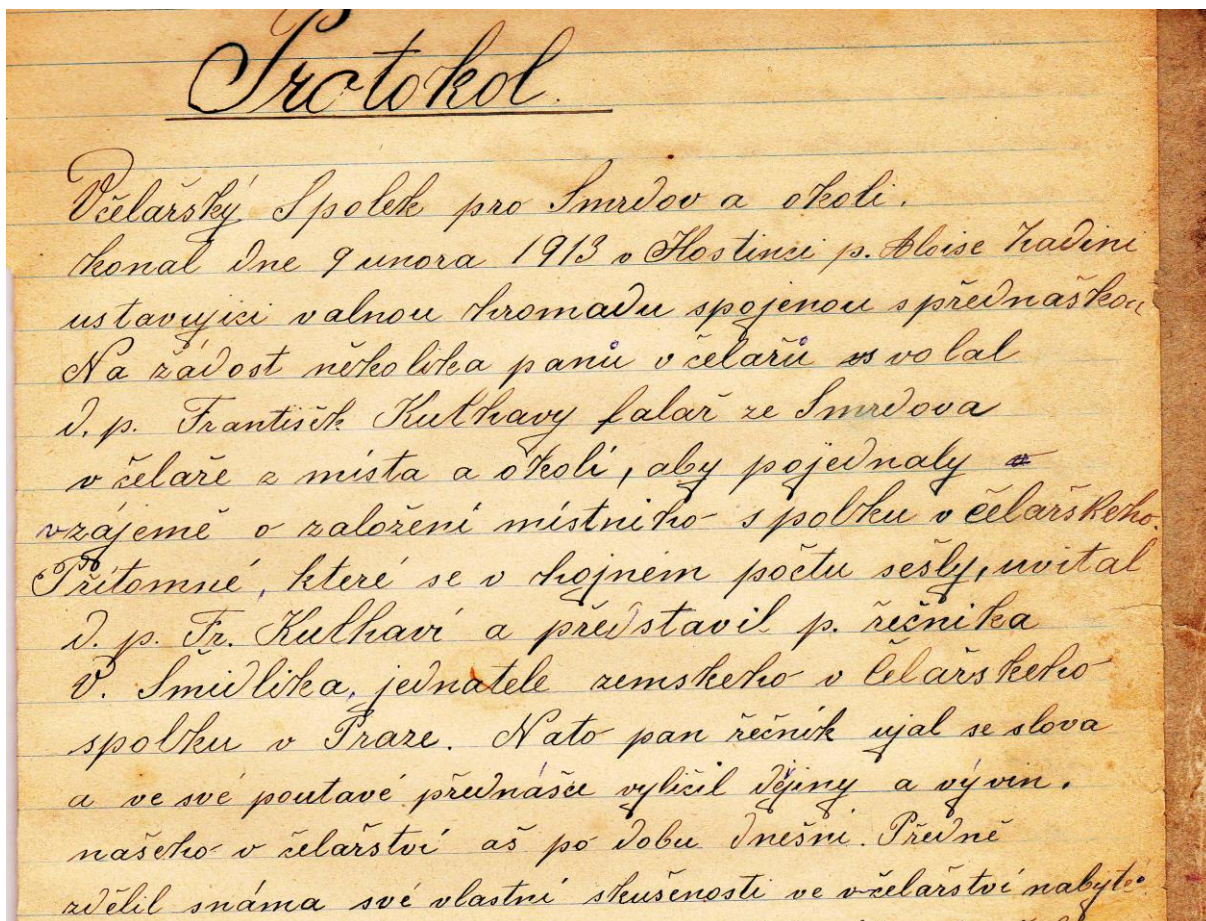
Zadina Alois

Revizoři účtů

Bárta Jan

Vrba Rudolf

Tím byla schůze ukončena a spolek založen.“

Úvod včelařské kroniky

Razítko spolku a podpisy jednatele a předsedy

Toto je úvodní text zakládajícího protokolu našeho včelařského spolku, který byl založen právě před sto lety.

Radost z tohoto výročí je umocněna šťastnou skutečností, že se nám až do dneška zachoval nejen zakládací protokol, ale prakticky i kompletní kronika činnosti spolku a s ní také osudy jeho členů. Kolik spolků u nás se může takto zaznamenanou historií pochlubit?

V našem, nepřilíš bohatstvím obdařeném kraji, kde zima začíná záhy a jara se svým příchodem váhají až do poslední chvíle, lidé svojí pracovitostí a důmyslem hledali způsob, jak si vylepšit těžké živobytí, přiučit se něčemu novému, ale i potěšit svoji duši vynalézavostí a tvořivostí.

Potvrzuje to koneckonců také bohatá tradice a historie dalších spolkových činností naší obce i obcí okolních, jako jsou myslivost, rybářství, chovatelství, ale také výjimečná tradice hasičských spolků a v neposlední řadě i tradice amatérského divadla.

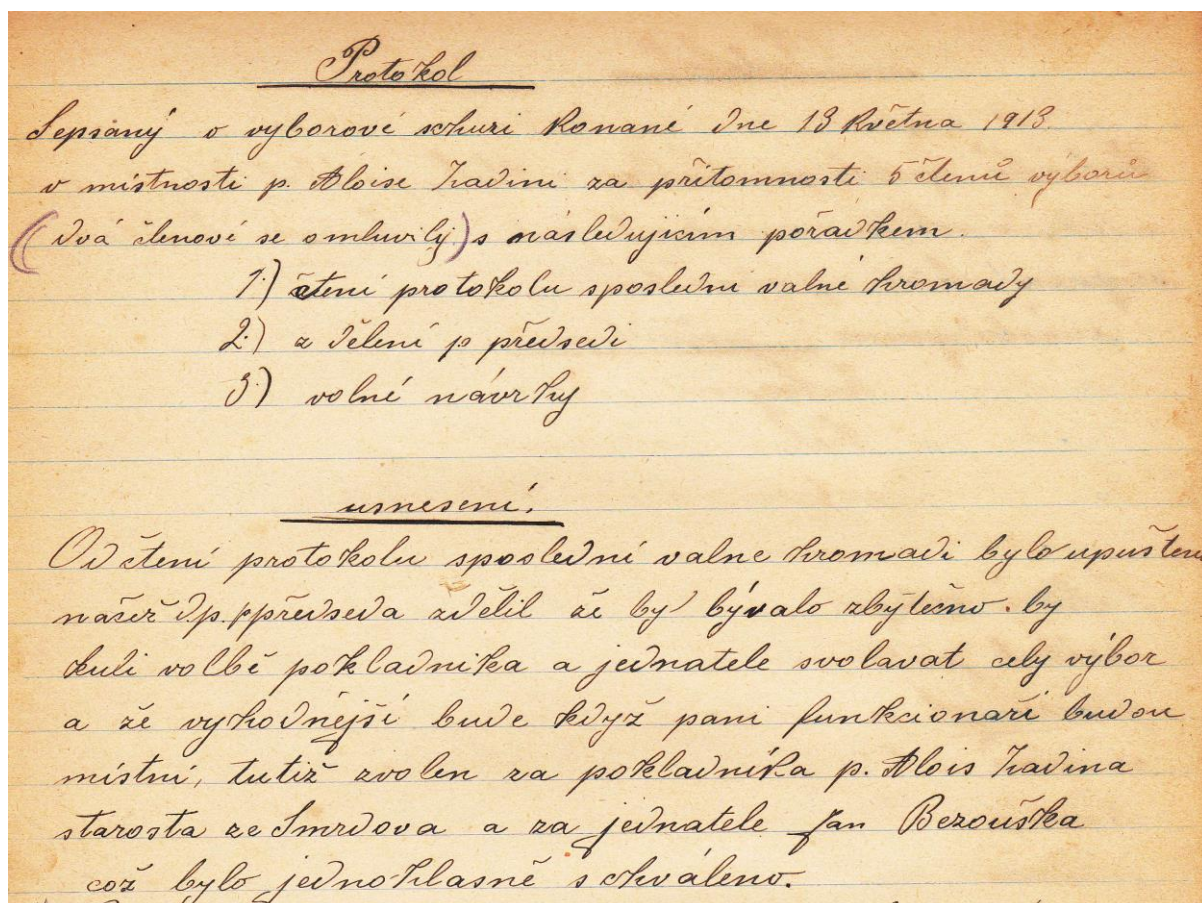
Seznam členů.

1.	^{Příjmení} ~~Bohuska~~ ^{Panbous} Jan	Dobránska u Smrdova domkář u Smrdova	první na seznamu
2.	Bárta Jan	rolník u Smrdova	čís 32
3.	Forman Václav	řidičí učitel	Lhota Vesná
4.	Šromadko Otakar	hraběsí lesní	z. Boží vystoupil v. r. 1916.
5.	Želínek Josef	rolník	u Smrdova čís 14.
6.	Kratochvíl Josef	rolník	" Štěpánova
7.	Kubkavý František	farář	" Smrdova oddělení
8.	Kubáček Karel	řidičí učitel	" Smrdova
9.	Pravil Josef	rolník	s Kunemile ^{zemel}
10.	Pánek Josef	domkář	s Vrbice
11.	Štáčník František	pišalář	u Těboří vystoupil
12.	Ráinš Josef	učitel	" Smrdova
13.	Rymes Emanuel	mlynář	Lhota Vesná
14.	Svecný Josef	řidičí učitel	z. Dobruška ^{vystoupil v. r. 1916.}
15.	Trpisovský Arnošt	truhlář	u Smrdova
16.	Trpisovský Jan	rolník	" Smrdova
17.	Vostří Bedřich	řidičí učitel	" Těboří ^{zemel v. r. 1916.}
18.	Vrba Rudolf	obchodník	" Smrdova
19.	Hadina Alois	rolník-hortenský	" Smrdova
20.	Hadina Jan	rolník	" Smrdova ^{vystoupil čís 34}
21.	Hadina Jan	výmenkář	" Smrdova ^{vystoupil čís 13}
22.	Hadina ^{ova} (František)	cestař	" Smrdova čís 65
23.	Hadina ^{ova} (František)	rolník	" Smrdova čís 37
24.	Hadina Josef	rolník	" Smrdova ^{vystoupil čís 17}
25.	Hlata František	rolník	" Smrdova čís 36
26.	Hounek ^{ova} (Jan)	rolník	" Smrdova
27.	~~Hadleček Václav~~	~~vystoupil rolník~~	" Kunemile
28.	Bárta Antonín	mlynář	" Kunemile
29.	Bárta Václav	rolník	" Smrdova

Fragment z původního seznamu zakládajících členů spolku z r.1913

V době světových válek byly zápisy v kronice přerušeny. Po obou válkách byly vždy znovu obnoveny a v této tradici je pokračováno až do současnosti. V převážné většině se jedná o záznamy obsahující informace o stavu financí, volbách funkcionářů, nákupu inventáře, obstarávání cukru na zakrmění včelstev, přednáškách, stavu členské základny. A od sedmdesátých let minulého století také informace o léčení včelstev.

Další důležitá schůze po založení spolku se konala 13. května 1913.

Jak je patrné z příloženého protokolu, vedení spolku od samého začátku dbalo na to, aby členové měli co nejvíce vědomostí o práci se včelstvy. Také i z toho důvodu, že mezi členy spolku nebyli jen zkušení včelaři, ale i začínající. Proto pan předseda navrhnul, aby na Zemský ústřední včelařský spolek byla zaslána prosba o vyslání přednášejícího, který by „...**nás poučil, jak si má včelař počínat při rojení...**“. **Další člen spolku, p. Hromádka, hraběcí lesní ze Zboží, vyjádřil přání „...by po přednášce nám pan řečník na některém místním včelíně ukázal, jak se se včelama pracuje...“**

Na stejné schůzi byl do funkce pokladníka zvolen p. Alois Zadina - starosta ze Smrdova. Do funkce jednatele byl zvolen p. Jan Bezouška, rovněž místní včelař.

Zřejmě na základě tohoto usnesení se dne 15. června (1913) v deset hodin dopoledne konala v hostinci u pana Zadiny další schůze, spojená s přednáškou o včelaření.

Po přednášce přednášející pokračoval praktickou ukázkou včelaření na včelnici p. faráře Kulhavého. Na stejné schůzi bylo dohodnuto, že formou oběžníku budou členové spolku

informování o možnosti výměny vosku za mezistěny, případně o možnosti jejich společného nákupu. Tímtož oběžníkem bude učiněna nabídka i na nákup včelařského náradí a zařízení.

Včelařský Spolek pro Smrčov a Okohi, pořádal Dne 15. února
v 10h. do polovne, v místnosti p. Otčise Křtiny Slavskou
veřejnou schůzi s přednáškou.
následujícím pořádkem
zahájení s Schůze
Přednáška: Včelař Křáčáček
Dotazy s oboru včelařství.
volné návrhy.
Schůzi zahájil d.p. Fr. Kulhavý předseda spolku,
uvítal přítomné které se v hojném počtu sešly,
představil p. řečníka p. Václava Vlka řídícího učitele
ze Sviné u Chotěboře a udělil mu slovo.

„Schůzi zahájil d.p. Fr. Kulhavý, předseda spolku, uvítal přítomné, kteří se v hojném počtu sešli, představil pana řečníka p. Václava Vlka, řídícího učitele ze Sviné u Chotěboře a udělil mu slovo.

Načež p. učitel ujal se slova a ve své milé a poučné přednášce zvláště pro včelaře začátečníci, protkané veselými vtipy, objasnil nám stav včelaření zvláště za naší doby, ... zabývá se důkladně vývinem včelstva před rojením, přípravou k němu..., jak vystrojit úl pro roj, popisuje různé rojochyty,.... mluvil o sundávání a usazování roje...

Přednáška,“... která byla od všech přítomných pozorně vyslechnuta, byla odměněna hojným potleskem a p. přednášejícímu vzdán dík by zase brzo do našeho spolku zavítal a něco veselého o včeličkách nám pověděl. Poněvadž dotazy žádné nebyly, vyšlo se společně na včelín pana předsedy, kdež sme prohlédli veškeré včelstva a v jednom úlu, kdež byl medník úplně zanesen, ukázal nám pan přednášející, jak se má úl otvírat, se včelima zacházeti a med z medníka k od-medování vybírat a medník znova vystrojit. Po prohlídce včelíku na faře se členové rozešli. Každý z posluchačů si odnášel dobré pokyny a ponaučení, jak má svoje včelstva a roje ošetřovati.“

Z poznámek v uvedeném zápise i z dalších uvedených údajů kroniky je kromě jiného patrné, že založení spolku bylo jen přirozeným pokračováním tradice, která v našem kraji sahá bezpochyby do hluboké minulosti, určitě několik století zpět.

První zasedání spolku v roce 1914 se konalo dne 18. ledna. Z pohledu dnešní doby je pro nás zajímavé i tím, že nám podává zprávu o tom, o jaké dotace spolek požádá, jaké vybavení pro spolkovou činnost bude obstaráno, atd.:

„...příhlášky o cukr k jarnímu krmení, žádost o subvence na pořízení ... náčiní ku kontrole medu ...za medonosná semena a keře.... za ušlechtilé české královny,... o koupi spolkového medometu a lisu na mezistěny...“

Toto jsou hlavní body navržené jako program nastávající první výroční valné hromady, která se konala 1. února 1914.

Z dalších bodů jsou zajímavé a možná pro někoho i překvapivé informace o tom, kolik cukru pro jarní krmení by měl spolek v průměru na jedno včelstvo objednat. Byla to celá dvě kila. Na dnešní dobu je zvláštní i plánovaná doba krmení včel - jaro. Tyto odlišnosti od současných postupů byly dány hlavně dobou vytáčení medu. Ten se včelkám odebíral až na jaře, pokud nějaký zbyl. Jarní krmení tedy představovalo vlastně jen dokrmování včelstev.

Do programu schůze byl zahrnut také prodej včelařských pohlednic a včelařských knih, jakož i volba vedení spolku a přijímání nových členů.

Za podrobnější zmínku stojí protokol z výroční valné hromady 1. února 1914, který shrnuje výsledky hospodaření v předcházejícím roce 1913. Kromě jiného obsahuje údaje zajímavé z hlediska porovnání počtu členů tehdy a dnes, ale také z hlediska srovnání produktivity včelstev před sto lety s dnešní dobou. Protokol uvádí výtěžnost medu 129 kg na 217 včelstev. Pochopitelně je tento údaj zkreslen i tím, že valná část medu z minulé snůšky byla zkonsumována včelstvy během zimy. V každém případě to ale ukazuje na to, že medné výnosy oproti současným byly podstatně nižší.

Výše uvedená zpráva rovněž ukazuje i na to, jak neblahým rokem pro včelaře byl předcházející rok. Bylo nutno zakoupit nová včelstva, jako náhradu za uhynulá, a dokoupit cukr na příkrmení zbylých včelstev.

Pokud se můžeme spolehnout na uváděná čísla, tak produktivita hospodaření se po jednom století výrazně zvýšila, hlavně jako důsledek změny metodiky obhospodařování včelstev. Také nutno přiznat, že v současné době rozšířené pěstování průmyslových plodin, jako je řepka nebo svazenka, značně zvedlo produktivitu včelaření. Bohužel ale dnes, na rozdíl od našich předků, musíme mnohem častěji bojovat s různými problémy, jako je varroa nebo neustále hrozící mor včelího plodu, který nám na konci minulého století zasadil těžký úder, kdy hlavně v obci Sázavka se musela zlikvidovat prakticky všechna včelstva.

Během roku přistouplo 7 nových členů a jeden vystoupil, tedy se jví počet členů 30 činných a 2 přispívající celkem 32. Časopis Český v čeláři s debyra 30 členů, na spolek dočkáři časopis moravská v čela a řemědelské řysrávy.

Jednací protokol obsahoval 68 úseč. Celkem mají členové pojistěných 217 v čelstev, v ceně 10.333 k. tři členové mají pojistěni vyšší.

Rojí bylo 39 přirozených a 6 umělých. Medu vyřezáno se celkem 129 kg - vosku 84 kg.

Spolek obstaral pro své členy nedanéňný cukr, ku jarnímu krmení 3g pro podzimní krmení 14g celkem 14g k terýs byl spovděkem přijat, ačkolyv na tolika skladovycích v čelstev některak nestáčil, vidno stoto ři se ještě skamido několik g cukru v daněného, s čětoř je videt jakým řlím rokem pro v čeláři byl rok 1913. Prostřednictvým spolku bylo objednáno pro členy: od Martina Černůta a horních Florutari 9 v čelstev. od firmi Rousek v Trare bylo koupeno na 44k. 58řl. v čelářských potřeb. a od firmi Alois Tolman v Hivoklate koupeno 20 kg meristen na 65k. 30řl. Při výborové řluri řkonaní dne 18 ředna 1914 bylo usneseno: řy spolek řiadal pro jarní krmení řesměs na řpojistěni v čelstev 2 kg cukru.

Dalším programem byly volby.
za předsedu zvolen opět inženýr Karel Jan Janář se Smrdova
za místopředsedu - Reiniš Josef učitel se Smrdova
do Výboru zvoleni:
 + Berouška Jan - domkář se Smrdova
 Forman Václav - řidič u Štoba Ovesná
 + Hromádka Alois - hradbici lesní se Klobouč
 Kratochvíl Josef - rolník se Štěpánova
 Kadina Alois - starosta se Smrdova
 Kadina František - domkář se Smrdova.
revisori učti.
 Urbá Rudolf — Barta Václav.
za jednatele Berouška Jan
za pokladníka - Kadina Alois

Jak už bylo zmíněno, byl v počátcích spolkové činnosti, ale i později, kladen velký důraz na včelařskou osvětu. Zkušení učitelé včelařství byli zváni na přednášky, o které byl velký zájem nejenom mezi včelaři, ale i mezi laickou veřejností. Přednášky konané 22. března 1914 se například zúčastnilo na padesát posluchačů, počet, který hodně přesahoval počet registrovaných členů spolku. Nutno dodat, že mnohá ponaučení a zkušenosti z tehdejší doby, která zaznívala na přednáškách, jsou platná i dnes.

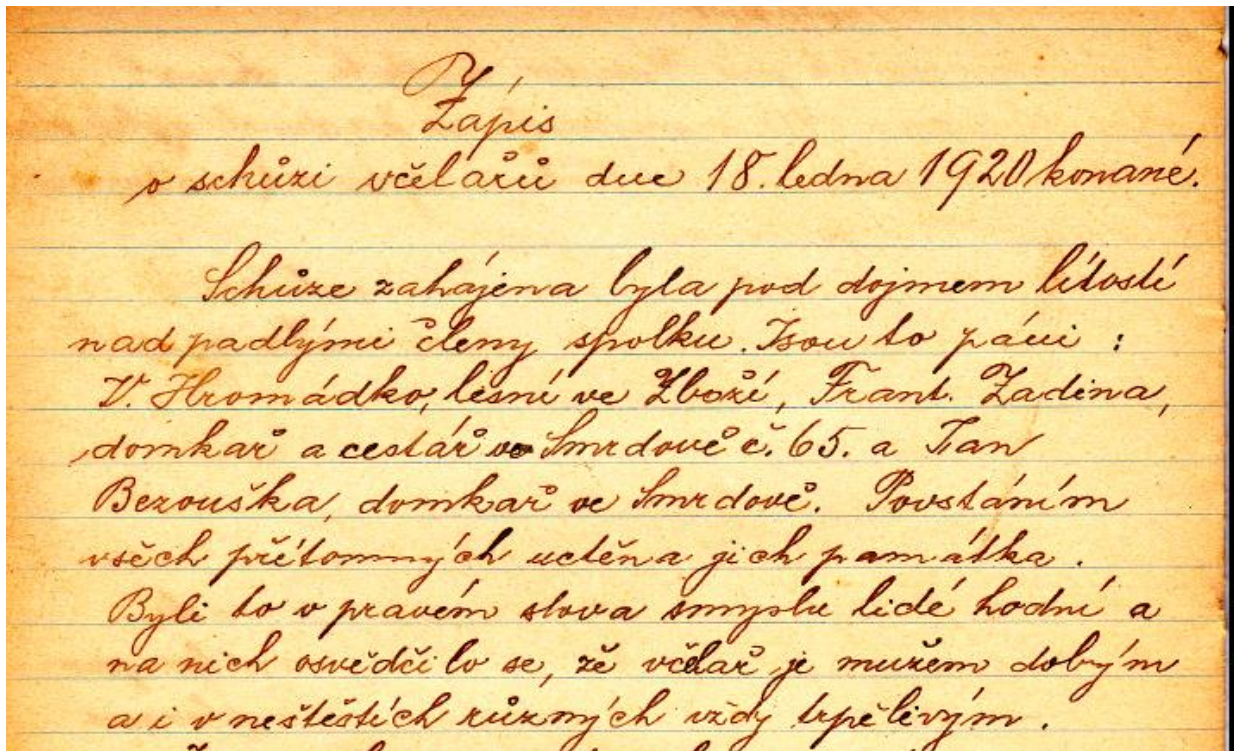
A neméně aktuální a platná i pro dnešek je poznámka zapisovatele k jedné z konaných přednášek,:

„... čímž byla milá a poučná přednáška skončena, za kterou vzdal panu přednášejícímu dík s poznámkou, že kdyby tak poučnou přednášku byli slyšeli členové dříve, že těch funusů (včelstev) nemuselo být tolik...“

Schůze výboru konaná 30. března jen dokresluje tíživou situaci po předchozí zimě. Je schválen další nákup cukru pro dokrmění vyhladovělých včelstev. Zápis je také zajímavý i tím, že se v kronice, v souvislosti se schválením nákupu nového třírámkového medometu z Prahy, poprvé uvádí zřejmě tehdy ve spolku nejběžnější rámková míra - 29 x 44!

Tento zápis z roku 1914 je poslední před první světovou válkou a také poslední až do r. 1920.

Další zápis je až z 18. ledna 1920. A je to zápis z těch nejsmutnějších.

Na schůzi bylo zvoleno nové vedení spolku:

Předseda:	J. Reiniš, učitel ve Smrdově
Místopředseda:	Jan Trpišovský, rolník ve Smrdově
Jednatel:	Fr. Klement, rolník ve Smrdově
Pokladník:	Al. Zadina, hostinský ve Smrdově

Zápisy z roku 1920 a další jsou hlavně hospodářského charakteru, jako jsou jednání o nákupu různých potřeb pro spolkovou činnost (vařáky na vosk, nákup přidělového cukru, informace o aktuálních cenách atd.), výčet nových nebo odhlášených členů. ... A také loučení se s těmi, kteří ve světové válce odešli na věčnost.

Zpráva jasnatelešská.

*Roční poh 1920 pořádal spolek 1 vylosovovan pohůci které se účastnily 4 členové vylosov. Během tohoto roku přistoupili do včel. spolku 3 noví členové jsou to páni Josef Šimek farář ve Smrdově 2 včelst. Josef Šárner říd. učitel v Dolních 3 včel. a Jan Zádina, řád. ve Smrdově 2 včel. V tomto uplynulém roce strávil spolek dobrého včeláře p. Fr. Vlčka mlynáře ve Světlé n/S. kterého zmaněh říd. vyřadila neprospěšná mrt. (a řádem má přítomní by jte povstáním prokázali jenou posmrtnou sčtu.)
Pani Anna Vlčkova oznámila spol. se vysluhuje z něho a vstupuje.*

V oné době čítá spolek 46 členů s 282 pojištěnými včelstvy. Časopis „Český včelař“ odebírá 46 členů. Spolku rovněž dochází také „Zemědělské zprávy“ a „Zájmy chovatelů hospodářského zvířectva“.

V následujícím období dochází k obměně vedení spolku. 19. března 1922 byl předsedou zvolen p. **Zadina Jan**, rolník ve Smrdově č.9, místopředsedou p. Batia Fr., strážmistr drah, jednatelem Klement Fr., rolník, pokladníkem se stal Zlata Fr., rolník, všichni rovněž ze Smrdova.

Dochází ale k prudkému úbytku členů. V zápisu ze dne 17. ledna 1924 zapisovatel s lítostí konstatuje, že „...**Činnost spolku v minulém roce byla nepatrná, neboť přestal mezi členstvem zájem o včelaření ... Statistickému úřadu na vyzvání hlášeno bylo 14 včelařů, kteří zazimovali 92 včelstev a jara 1923 vyzimovali 67 včelstev..., 11 místních a 3 členové z obcí cizích...**“

Důvodem úbytku členů byla bezpochyby především neutěšená celková ekonomická situace.

V zápisech z činnosti spolku poté následuje tříletá pauza.

Dle zápisu z 12. ledna 1927 je ve spolku zaregistrováno 17 členů. Na schůzi vystoupil odborný učitel včelařství přítel Jos. Čermák z Humpolce, který vysvětlil postupy při plemenném chovu matek.

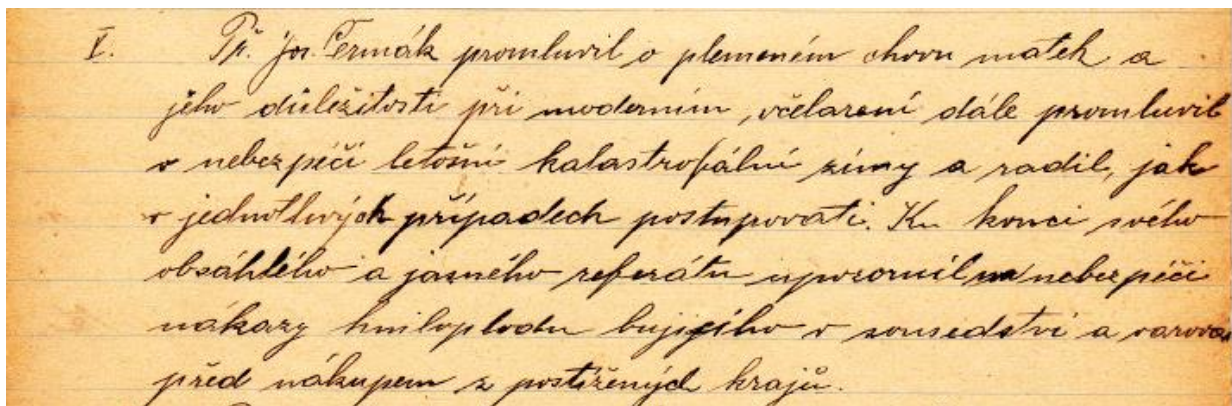
Z hlediska stavu majetku spolku je zajímavý přehled inventáře uvedený v zápisu o rok později. K 2. únoru 1928 spolek vlastnil následující:

- 1 lis na mezistěny
- 1 medomet
- 2 vidlice na odvíčkování
- 1 cedník
- 1 vařák na vosk
- 1 hrnek na med
- 1 smyk a 1 kozlík

Po delší době také zazní optimistické konstatování, že během posledního roku se do spolku přihlásilo 9 nových členů, celkový počet členů tedy činil 26 včelařů.

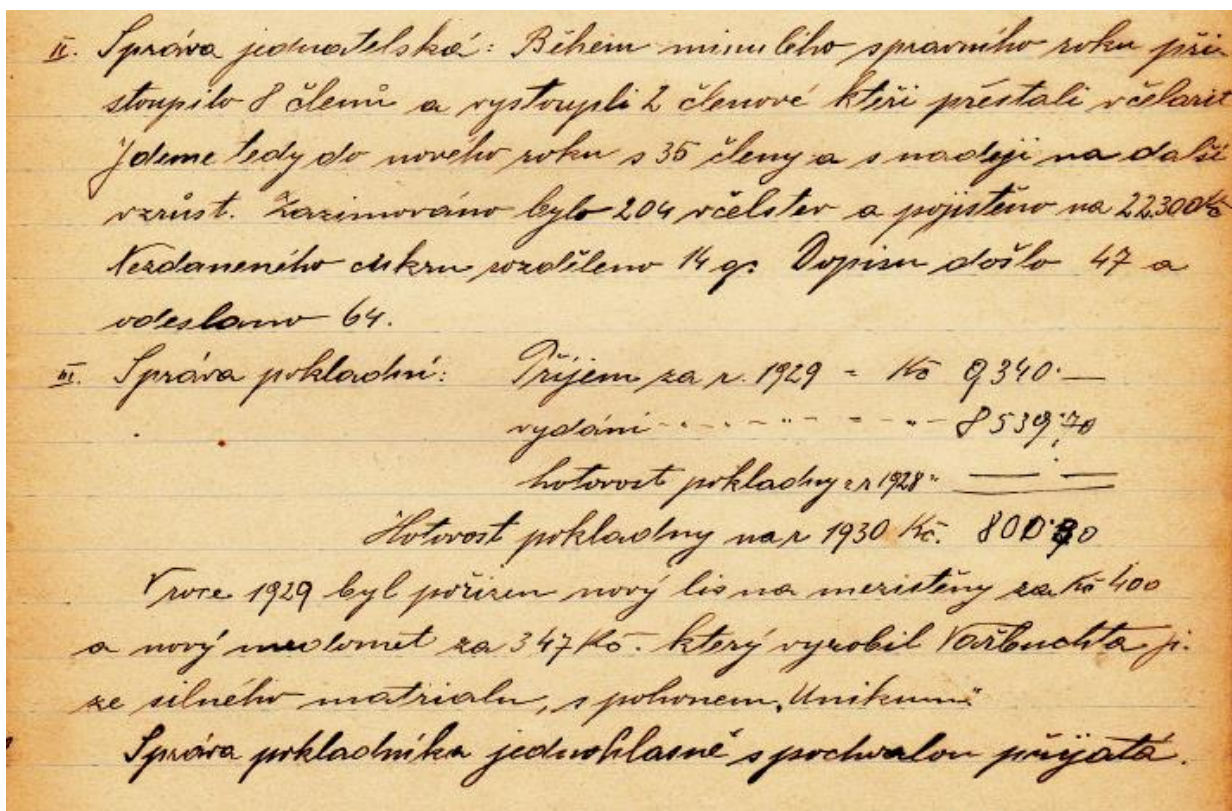
Zápis z 24. února 1929 konstatuje další rozšíření spolku, takže k tomuto datu spolek čítá 29 členů. Celkem bylo zazimováno 154 včelstev, tj. v průměru 5 včelstev na jednoho člena.

Na schůzi přednesl odbornou přednášku již spolku známý př. Jos. Čermák z Humpolce. Kromě jeho hlavního tématu, chovu matek, se zmínil i o problémech, které rovněž trápí i dnešní včelaře - nemocech včelstev.

I. P. Jos. Čermák promluvil o plemením chovu matek a jeho důležitosti při moderním včelárení stále promluvil o nebezpečí letovní katastrofální zimy a radil, jak v jednotlivých případech postupovati. Ke konci svého obsáhlého a zajímavého referátu upozornil na nebezpečí nákazy hnilobou bujícího v sousedství a varoval před nákupem z postřehných krajů.

Příznivé hospodaření spolku pokračovalo i nadále a o celkovém jeho stavu nejlépe vypovídá tato část zápisu z 30. března 1930:

ii. Správa jednotelská: Během minulého správního roku přistoupi 8 členů a vystoupili 2 členové kteří přestali včelřit. Jedeme tedy do nového roku s 35 členy a s nadojji na další vzrůst. Zazimováno bylo 204 včelstev a pojistěno na 22.300 Kč. Kterádaného úskru rozdělenu 14 q. Dopisů došlo 47 a voleblovu 64.

iii. Správa pokladni: Příjem za r. 1929 = Kč 9340.—
vysolmi ————— 8539,50
hotovost pokladny za r. 1928 —————
Hotovost pokladny na r. 1930 Kč. 800,80

Truce 1929 byl pořčen nový lis na meristiny za Kč 400 a nový melomet za 347 Kč. který vyrobil Vořbucht a. j. ze silného materialu, s polonem, Unikumí.

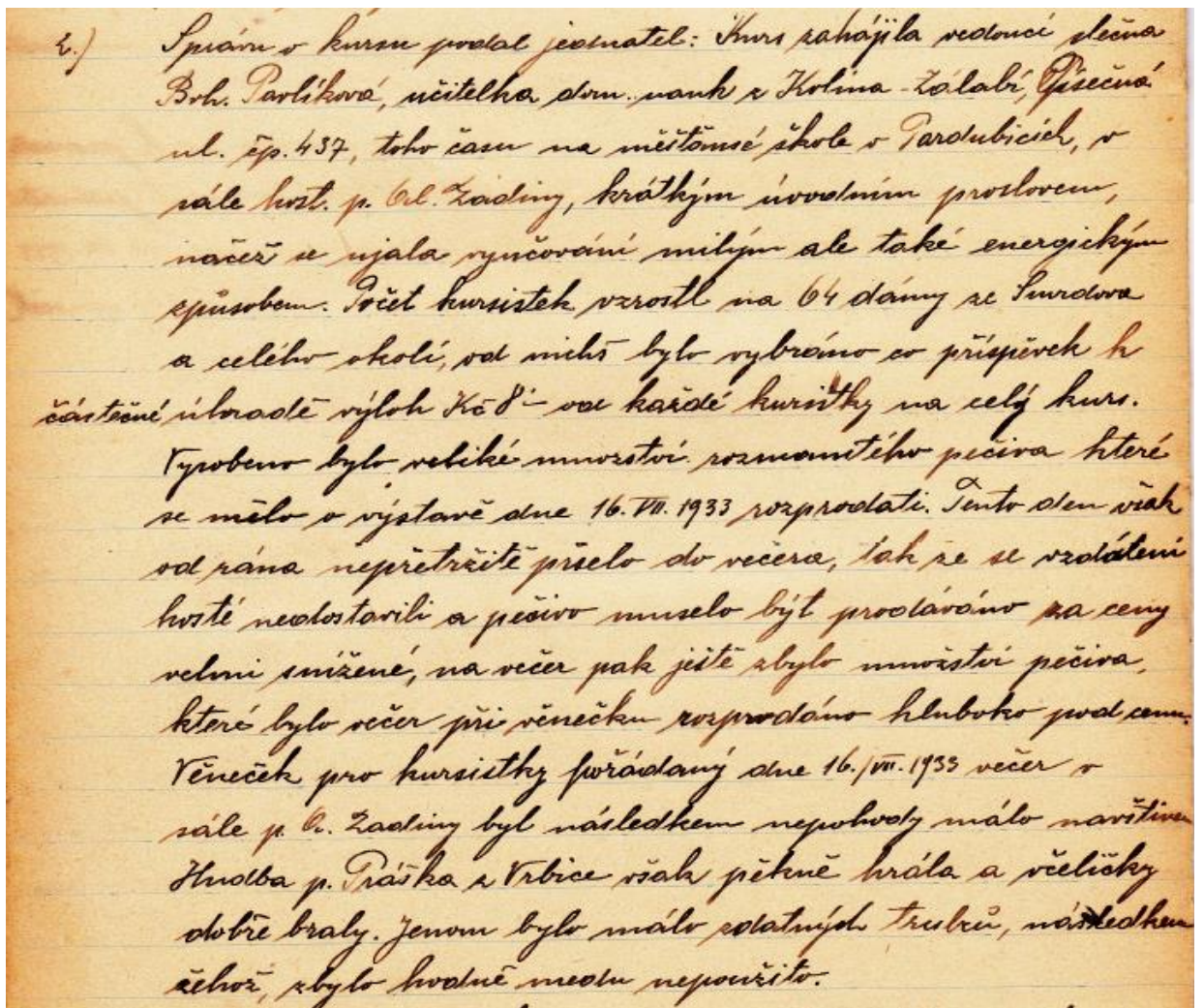
Správa pokladnička jednoblasně s pochvalou přijata.

Poprvé je za předsedu zvolena osoba žijící mimo Smrdov - př. **Kejř Pavel**, vrch. strážmistr z Leštiny, místopředsedou pak Trpišovský Arnošt ze Smrdova, dosavadní předseda. Jednatel zůstává Vořbucht Jindřich, strážmistr dráhy a staronovým pokladníkem je zvolen Vrba Rudolf, obchodník, oba posledně jmenovaní rovněž ze Smrdova. Je třeba dodat, že i do dalších funkcí byli rovněž voleni členové pocházející z okolních vesnic (Chlum, Vrvice, Kámen, Zboží aj.).

Stoupající zájem o včelaření je zřejmý i ze zápisu ze 7. prosince 1930. I přes úmrtí a odchody některých členů z důvodu přesídlení, čítá spolek již 44 členů. Zazimováno bylo 303 včelstev a ke krmení rozděleno 32 q cukru. Průměr včelstev na jednoho včelaře vzrostl téměř na 7.

Nárůst členské základny neustává a k 7. červnu 1932 je celkový počet již značný - 54. A to ještě nutno vzít v potaz fakt, že do nového včelařského spolku v Habrech přestoupilo 6 členů. Oproti bilanci z roku 1930 klesl ale počet přihlášených včelstev na 267.

Zajímavou novinku můžeme najít v zápise ze dne 21. června 1933. Jedná se o organizační přípravu kurzu pečení medového pečiva a výstavu vyrobených produktů, spojenou s „věnečkem“. Kurzu se zúčastnilo 64 žen ze Smrdova a okolí:

4.) Spisovatel s kursem prodal jeznatel: Kurs zahájila vedoucí slečna Boh. Parléková, učitelka dom. práce z Kolína zálabí, Gšecová ul. čp. 437, toho času na městemské škole v Pardubicích, v rále host. p. Orl. Zaostiny, krátkým úvodním prolovem, načež se ujal vyučování milým ale také energickým způsobem. Počet kursistek vzrostl na 64 dámy ze Smrdova a celého okolí, od nichž bylo vybráno co příspěvek k částce úlovnosti výloh Kč 8,- ve každé kursetce na celý kurs. Vyrobeno bylo velice množství rozmanitého pečiva které se mělo v výstavě dne 16. VII. 1933, rozprodati. Tento den však od rána nepřetržitě přišlo do večera, tak se u vzletání hosté nedostavili a pečivo muselo být procláráno za ceny velmi snížené, na večer pak ještě zbylo množství pečiva, které bylo večer při věnečku rozprodáno hluboko pod cenu. Věneček pro kursistky pořádaný dne 16. VII. 1933 večer v rále p. Orl. Zaostiny byl následkem nepohody málo navštíven. Hruška p. Práška z Vrbice však pěkně hrála a včeličky dobře braly. Jenom bylo málo rotatních trubek, následkem čehož, zbylo hvozdě medu nepoužito.

Zápis z prosince 1933 konstatuje rovných 50 členů a zazimování 311 včelstev. Příděl cukru - 4200 kg. Na tehdejší dobu poměrně vysoký průměr cukru na jedno včelstvo. Otázkou ale je, kolik z tohoto množství bylo použito na zakrmění včelstev.

Zápis z valné hromady ze dne 24. února 1935 je uveden pod pořadovým číslem XXII. Z toho se dá s jistou pravděpodobností vyvodit, že výroční valné hromady byly svolávány každoročně od založení spolku, to znamená, že s omezenou účastí i v době první světové války. Záznamy z těchto shromáždění se bohužel vzhledem k celkové tehdejší situaci doma i ve světě buď ztratily nebo nebyly pořizovány.

K výše uvedenému datu se ke spolku hlásilo 54 členů s 396 včelstvy.

Valná hromada z 29.12.1935 pod pořadovým číslem XXIII jmenuje čestným členem spolku zakládajícího člena Jana Zadinu, který vystoupil z organizace kvůli pokročilejšímu věku.

Ve vedení došlo i k dalším změnám. Za předsedu byl zvolen **Rudolf Vrba**, obchodník, místopředsedou Arnošt Trpišovský, stolař, jednatelem Jindřich Vanický, strážmistr, pokladníkem František Klement, rolník, všichni ze Smrdova.

Na tomto místě kronika před druhou světovou válkou končí.

Včelaření ve středověku

Takto včelařit už neumíme

Sv.Otmar, patron středověkých včelařů

Po druhé světové válce

První zápis ze schůze je až z r. 1950 - zápis z valné hromady konané 1. ledna 1950 v hostinci p.Václava Zadiny ve Smrdově. Jako předseda je uveden **J.Fiala**, jako jednatel Holub Jaroslav.

Začíná prostým seznamem členů spolku v roce 1949. Překvapuje velký nárůst členů, celkem 61, z těchto jedenácti vesnic:

Smrdov, Zboží, Leština, Vlkanov, Nová Ves, Kunemil, Ovesná Lhota, Vrbice, Hroznětín, Kýnice, Dobrnice

Spolek vedli přátelé:

Fiala Jos. – předseda
Říha Jan – pokladník
Holub Jar. - jednatel
Rymeš Jos. - rev.účtů
Kysela Jos. - rev.účtů

Nový předseda byl členem spolku od jeho založení a pravděpodobně z původních zakladatelů byl jediným žijícím.

V zápisu ze dne 14.1.1951 si předseda Fiala stěžuje na malý zájem členů o činnost spolku a uvádí, že ze sedmdesáti členů se schůze zúčastnilo pouze devatenáct.

Na schůzi 25.2.1955 je místo zesnulého prvního poválečného předsedy zvolen př. **František Jelínek**.

O dva roky později (1957) došlo ke změně ve funkci jednatele. Stal se jím př. St.Čech, který rovněž pokračoval v zápisech z jednotlivých schůzí.

K 23.3.1958 je zmíněno 43 členů spolku s 270 včelstvy, nepočítaje v to JZD Smrdov, které vlastnilo dalších 27 včelstev.

Zajímavá změna je konstatována v zápise z výroční schůze z 1.3.1959. Od poslední výroční schůze do tohoto data stouply stavy včelstev o 103, tj. celkem na 373, aniž by se podstatně rozšířila členská základna spolku (44). Závěr je rovněž optimistický – po delší době se spolek začíná dostávat z finanční tísně.

Následující rok (1960) je evidováno 46 členů a počet včelstev je bez jednoho čtyři sta!

V následujícím roce (1961) je překvapivý naopak prudký pokles včelstev - víc jak o sto. Příčina poklesu není v zápise uvedena.

Dnes je jen litovat, že nebylo naplněno předsevzetí výroční schůze z onoho roku - vysadit 500 keřů lísek, 200 vrb a 100 akátů.

Další zápisy ze schůzí jsou dle stejného vzoru. Nejčastěji jsou zmiňována stejná témata:

- stav pokladny, výdaje, příjmy a vyplácení příspěvků včelařům
- postesknutí si na malou účast na schůzích
- postupné ubývání členů a počtu včelstev, malý zájem mladé generace o včelaření
- informace ohledně stanovení dodávkových kvót, dodávky medu a vosku do výkupu.

Pro porovnání se současnou rentabilitou práce včelařů chybí ale hlavně zmínky o celkovém množství vytěženého medu v organizaci. Toto ale ovšem platí i o záznamech z celého období od samotného založení spolku.

Vybočením z běžných informací zápisů je zmínka o záměru uspořádat povánoční včelařský ples (1969) a záměr uspořádat kurz pečení medového pečiva.

Je nutno s povděkem konstatovat, že se nezapomíná i na včelařskou osvětu a na přednášky jsou často zváni zkušení včelařští odborníci přednášející na témata jako je chov včel a včelích matek, kočování se včelstvy, nemoci včelstev a pod..

Počátkem sedmdesátých let začínají zmínky o problémech s roztoči a o léčení včelstev.

Zápis z 5.února 1978 je poslední, který pořídil dlouholetý člen spolku př.St. Čech. Od zápisu z prosince 1978 vede záznamy př. Zdeněk Myšička, zvolený za nového jednatele.

V zápise z 19.2.1982 je postesknutí si na to, že na podzim r.1981, po nakrmení včelstev na zimu, přišla snůška melecitozního medu, který již nebylo možné vytočit. Během následující zimy nebyly vhodné podmínky pro prolet včel, což způsobilo značné oslabení nebo úhyny včelstev.

Po předchozích slabších sezonách se začíná blýskat na lepší časy. Stav včelstev i počet včelařů se k prosinci 1983 zvedl na 384 úlů, patřících 47 členům spolku. Shodou okolností patřila tato sezona k snůškově nadprůměrným.

20.1.1985 byl za nového předsedu zvolen př.**Ladislav Lebeda**. Své funkce nadále vykonávali:

př.Lad. Pecina, místopředseda, př. Zd. Myšička, jednatel, př.J.Fousek st., pokladník, př.Boh. Šveřepa - nálezový referent.

19.1.1990 byl na zasedání výboru navržen na funkci předsedy př.**Josef Bárta** ze Světlé n/Sáz.. Předsedou byl pak potvrzen únorovou výroční schůzí (24.2). Na téže schůzi je konstatováno, že na podzim předchozího roku bylo zazimováno 514 včelstev, což představovalo zatím historicky nejvyšší počet registrovaných včelstev.

Velmi užitečným počinem podzimu roku 2004, který stojí za zmínku a který potěšil včelky i včelaře a nakonec i všechny milovníky přírody, je vysázení několika set stromů, z toho 135 lip, v bezprostředním okolí obce. Je to krásný vklad do budoucna na několik století.

V současné době je registrováno 29 včelařů s 307 úly. V letošním roce bylo včelaři nahlášeno 4723 kg vytočeného medu. Včelař s největším počtem včelstev je př.Jar. Pospíchal, aktuálně 63 včelstev (nedávno ještě kolem 100).

Nejstarším a na svůj věk (79) velmi aktivním členem spolku je př.Ladislav Pecina s 25 včelstvy.

Přítel Josef Bárta pokračuje ve funkci předsedy spolku až do současnosti. Ve spolupráci s jednatelem Jaroslavem Kodešem a pokladníkem Stanislavem Čechem mají velkou zásluhu na tom, že spolek patří k nejlépe organizovaným spolkům našeho kraje. Pravidelná pozornost je věnována pořádání odborných přednášek. Za úspěch můžeme považovat i to, že i přes značné náklady na prevenci a léčbu včelstev, se daří udržovat vyrovnanou finanční bilanci spolku.

Přátelé!

Přejme si, aby řady nastupující včelařské generace houstly a aby za dalších sto let se na

historii včelařství v našem spolku vzpomínalo při úlech plných zdravých včel.

Modlitba Včelaře

Dopřej mi, Pane, vždycky dobrý med
a abych ho ještě dlouhá léta jed,
taky zdravé tělo, Pane, chtěl bych
mít

a s ním vždy včelám dobře
posloužit.

K tomu kdybys, Pane, dobrý nápad
chtěl mi dát
jenž by pomohl mi o včeličky
pečovat.

Ať dělám chyby zřídka a napravit
je umím hned,

dřív než za trest včely odepřou
mně med.

Také trpělivou duši dej mi, můj
Pane,
která zvládne všechno, co se v úle
stane.

Nad nezdarem nikdy nenechej mě
klít,

z úspěchu pak nedovol mi hříšně
pyšným být.

Dej mi humor Pane, se kterým
žihadla si vybírám
a ať radost z včelaření kolem sebe
rozdávám.

Seznam obcí

v minulosti nebo v současnosti organizačně spadajících do našeho včelařského spolku

1. Sázavka (Smrdov)	8. Josefodol	15. Malčín
2. Ovesná Lhota	9. Světlá n.Sáz.	16. Chlum, p. Zbýšov
3. Zboží	10. Kámen	17. Klucké Chválovce
4. Vrbice	11. Zbýšov	18. Bačkov
5. Dobrnice	12. Jiříkov	19. Horní Dlužiny
6. Kunemil	13. Vlkanec	20. Nová Ves
7. Leština	14. Vlkanov	21. Dvorek

Seznam členů spolku k r. 2013

1. BÁRTA Josef	Sázavka 20	
2. BÁRTA Josef	Světlá nad Sázavou	Havířská 6/3
3. BLAŽEK Václav	Světlá nad Sázavou	Komenského 342
4. ČECH Stanislav	Sázavka 31	
5. DVOŘÁK František	Hroznětín 19	
6. FEJT Václav	Havlíčkův Brod	Ledečská 2962
7. FOUSEK Josef	Sázavka 33	
8. HROCH Josef	Světlá n/Sáz.	Sázavská 582
9. HROCH Petr	Ovesná Lhota 51	
10. JUNEK Alois	Nová Ves u Leštiny 30	
11. KAFKA Václav	Zboží 24	
12. KODEŠ Jaroslav	Sázavka 81	
13. KOLÍBAL Lumír	Vlkanov 2	
14. KYSELA Josef	Březina 209	
15. NEČAS Pavel	Praha	Šimkova 678/9
16. PAZDERKA František	Zboží 30	
17. PECA Jan	Nová Ves u Leštiny 10	
18. PECINA Ladislav	Sázavka 13	
19. PIPKOVÁ Marie	Sázavka 49	
20. POCHOP Tomáš	Sázavka 78	
21. POLÍVKA Miloš	Hroznětín 17	
22. POSPÍCHAL Jaroslav	Leština 133	
23. POSPÍCHALOVÁ Jaroslava	Leština 133	
24. ŠULC Václav	Nová Ves u Leštiny 20	
25. ŠUPITA Jiří	Leština 140	
26. ŠUŤAK Vladimír	Praha	Famfulíková 1141
27. ŠVEŘEPA Bohuslav	Leština 101	
28. ULRICH Miloslav	Havlíčkův Brod	Na Výšině 3234
29. VAŠÁK Vladimír	Služátky 55	
30. VAVŘIČKA František	Číhošť 19	
31. VIDUNA Jaroslav	Praha	U vojenské nemocnice. 1200/1

Naše vedení zprava doleva: Jar.Kodeš, Jos. Bárta a „bankéři“ (současný a minulý) St. Čech a Jos. Fousek

I po sto letech vypadáme mladí

Dvě generace – děda Kysela a jeho vnuk Tomáš

Pokladník St. Čech na své zahradě

Jednatel spolku Jar. Kodeš a jeho druhý domov

Nejstarší, ale stále mladý přítel Lad. Pecina

spolku

Společné schůze našeho včelařského

Napsal a sestavil: Mgr. Vladimír Šuťak

Pozn. : V citacích byl zachován původní text kroniky včetně pravopisu.